

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Agare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierile tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GHILBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorizație și Societății lei 60
Anunțuri și reclame după tarif

Nr. 15 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Miercuri 23 Februarie 1944

Anul 107

Subt semnul vrajbei între frați

de Ion Colan

Secolul nostru și mai cu seamă ultimele două decenii, culminând cu acest războiu, se caracterizează prin două tendințe:

— una de disoluție, de descompunere a vieții naționale,

— alta de închegare a rândurilor, ca o reacțiune împotriva celei dintâi.

Prima lansează formule aburite de fericire a omenirii în spații largi, prin dărâmări de hotare istorice și etnice; cealaltă militează pentru obiective precise, condiționând armonia și fericirea individului de noțiunea națională.

A acțiunile au mers paralel, în aproape toate țările continentale. Spectacolul oferit, de una sau de alta din națiuni, a fost condiționat de climatul moral și cultural, de condițiuni specifice fiecărei națiuni, de cuminența oamenilor, ca și de acele imponderabile greu de prevăzut.

Aici nu acestea ne interesează, ci urmările.

Un fenomen fără precedent în istoria omenirii se petrece sub ochii noștri și deși îi constatăm groaznicele efecte, nu suntem în stare să luăm măsuri, de parcă un blăstăm ne urmărește pe toți.

Încă nu s'a mai pomenit ca în interiorul aceleiași țări divergențele de păreri — ideologiile — să fie atât de grave, încât războiul civil să însemneze singura posibilitate de a pune capăt răului.

Războaie civile au mai existat, dar nu s'a mai întâmplat niciodată ca în toate țările Europei, aproape deodată, să înregistrăm mișcări care să frângă solidaritatea internă de dragul unor idei privind fericirea popoarelor singurate. Și mai mult decât atât: fracționarea unei națiuni în chiar mai mult decât două diviziuni, fiecare șef socotindu-se chemat să salveze nația, prin uciderea tuturor celorlalți.

Iată ceva ce dă de gândit, iată semnul subt care se duce acest războiu.

Fără a adânci problema, constatăm cele întâmplate în Spania anilor trecuți, unde nici astăzi n'am avea curajul să afirmăm că războiul dintre frați e complet terminat prin victoria uneia din părți.

Continuare în pagina 3-a

Voievodatul transilvan

de V. Branisce

Din conferința d-lui profesor Ion Lupaș, ținută la Brașov în ziua de 19 Februarie în cadrul „Cercului juridic transilvan” și intitulată „Fazele istorice în evoluțiunea constituțională a Transilvaniei”, — conferință copleșitoare prin bogăția materialului prezentat și prin viziunea limpede a celei mai desăvârșite înțelegeri istorice — s'a desprins trecutul încercatei noastre Transilvanii.

Între mulțimea de probleme controversate ce și-au găsit o definiție deslegare în mânaștră expunere a conferențiarului, putem aminti în primul rând lămurirea celei dintâi organizări politice a Transilvaniei.

Și iată s'a mai spulberat una din nepturile istoriei noastre, transmisă cu multă ușurință din generație în generație: credința că prima noastră organizare de stat s'a făcut subt înrăurire slavonă.

Profesorul I. Lupaș a spulberat această erezie și ne-a arătat cu mărturii sigure că voievodatul este o instituție prin excelență românească. Deși denumirea acestei instituții este slavonă, ca atâtea alte cuvinte intrate în limbă, slavon îi este numai numele, nu și alcătuirea ei internă. Se evidențiază acest adevăr din simplul fapt că niciunul din neamurile slave nu a avut o instituție similară, care să înglobeze

în mâna conducătorului și stăpânirea politică și conducerea militară.

Voievodul slav era numai conducător de oaste și nicidecum conducător politic. Toate popoarele slave au avut în fruntea lor un conducător politic, având în subordine un comandant militar, pe voievod.

Poporul român și-a creat o instituție specifică, voievodatul, învestind pe șeful suprem, pe voievod, cu totalitatea conducerii atât politice cât și militare.

Această puternică instituție românească a fost știrbită din drepturile ei suverane numai după ce reprezentanții regilor ungari au început să ciuntească teritoriul voievodatului transilvan prin succesivele organizațiuni comitatense, care au prins ca într'un clește populația românească a provinciei.

Iar voievodatul transilvan, confirmat prin documente, are la bază aceeași organizare ca celelalte voievodate din răsăritul Carpaților, cu singura mențiune că el întrece în vechime cu un secol voievodatul Țării Românești și cu două veacuri și mai bine pe cel al Moldovei.

În fața acestor mărturii istorice, teoriile savanților maghiari, care pretind că Românii s'au așezat pe meleagurile Transilvaniei împinși de Tătari, sau mai știu de ce alți năvălitori, se aseamănă cu paiul de care se agață înnecatul și par basme de adormit copiii.

„Gândirea”

de Pr. N. Bârsan

Revista „Gândirea” a intrat în cel de al douăzeci și treilea an al existenței sale.

Aproape un sfert de veac în slujba culturii românești, a strâns în jurul aleele condeie, dând literaturii noastre reale valori artistice.

Să ne gândim la acel haos spiritual de după războiul mondial, când ea a fost singura ce a pus ordine în gândirea românească, apărând valorile naționale.

N'a fost ușor lucru acesta, mai ales când întreaga viață literară a acelei perioade postbelice apărea ca o manifestare a neliniștii și căutării de sine.

De atunci și până azi „Gândirea” a mers pe drumul cel drept în câmpul culturii românești, trezind un puternic curent spiritual, ce-i poartă numele.

Apărarea și cultivarea valorilor naționale a fost zestrea luminoasă a „Gândirii” dela apariție până azi. Din această merinde s'a înfruptat mai bine de două decenii, pentru ca acum să apară ca un măreț edificiu spiritual și literar.

Toată această strălucită reușită se datorește în primul rând Prof. Nichifor Crainic, conducătorul mișcării gândiriste.

Este potrivit ca la o astfel de împrejurare să simți lipsa dea vorbi cu tine însuși. Iată de ce d-l prof. N. Crainic încrețează în ultimul număr al revistei o mărturisire ce încheagă 22 de ani de luptă și jertfă. Oricine își poate da ușor seama ce a însemnat „Gândirea” pentru literile românești atunci ca și mâine.

„O nouă epocă de adâncă turburare stă gata să izbucnească, spune d-sa în încheiere. Simptomele ei se arată de pe acum în colții de scăfărlie sinistră ai unui nihilism artistic și moral. Dacă bunul Dumnezeu va găsi de cuviință să supraviețuim uriașei urgii ce amenință însăși existența popoarelor, atunci după războiul armelor se va aprinde o nouă încăierare cu tendințele potrivnice unei arte autentice naționale. Ea ne va găsi gata de luptă, în zălele unei experiențe și ale unor izbânzi ce umplu cei 22 de ani încheiați. Nimic nu va putea clinti siguranța pe care ne-o dă conștiința împlinirilor ce stau îndărătul nostru”.

Este o mărturisire a poetului și un dar pe care-l face literelor și neamului.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

HENRY FORD

Dublul campion mondial al individualismului și al socialismului

de Ion Opris

I.
Greu de închipuit și totuși adevărat. Magnatul industriei americane, Henry Ford, este în același timp și înțâia forță socială din lume.

Cunoscători — mai mult sau mai puțin — a stărilor dela noi, unde elementul social continuă a fi preocupare

pur demagogică pentru cei avuți, nu vom putea admite această realitate care pare a fi a contrazicerilor. Cei care dau totuși crezare informațiilor de acest fel, fără alte argumente, de sigur o fac cu rezervele cuvenite.

Personal, credem în această „contrazicere”. Iată de ce: Întâi, din satul

nostru, ultimul din Țara Oltului pe șoseau vecină cu Munții Făgărașului, ce duce la Sibiu, au emigrat mulți țărani în America de Nord. Aproape toți emigranții din Porumbac au lucrat în uzinele Ford din Detroit. După ani de zile mulți s'au înapoiat cu economii frumoase și astăzi sunt oameni bogați. Am putea cita nume, însă n'ar avea importanță aici. Amintim doar, că mulți din aceștia sunt astăzi proprietari de case în cel mai apropiat oraș, în Sibiu.

Mulți s'au stabilit definitiv în America, unde au ajuns la bunăstare. Toți aceștia datoresc situația lor uzinelor Ford.

Un vecin al nostru, țaran simplu, ajunsese într'un post de mare răspundere în întreprinderile din Detroit proprietatea soc. Ford. Și astăzi trăiește în America la frumoasa-i fermă pe care și-a cumpărat-o din economiile strănse

INSTANTANE

Pulbere de aur

In albia unui râu secăt din Australia se jucaseră într-o zi niște copii, clădind cetăți de nisip pe care apoi le dăruiau, călcându-le în picioare, răzând. Cu venirea serii, copiii abandonară jocul, împrăștiindu-se pe la casele lor. Unul rămase mai mult. Părinții lui erau muncitori cu ziua și se întorceau numai pe înnopate. Ce să facă singur acasă? Aici în albie era bine, nisipul era moale, se scufunda în el piciorul gol ca într'un covor de catifea. Incepu să scurme cu mânuțele murdare tot mai adânc în acest covor și deodată observă că nisipul care se strecoară acum printre degetele lui mică nu seamănă cu celălalt, e mai frumos, e scilpitor, e galben. Se minună copilul de pulberea aceea lucioasă, o cernu de câteva ori printre degetele lui, apoi o adună de pe jos, înfundă cu ea buzunarele ca să arate prietenilor săi a doua zi ce descoperire a făcut el. Primii care luoră cunoștință despre aceasta fuseră — bine înțeles — părinții. Tatăl făcu semn nevetei sale să se apropie și să privească praful de aur amestecat cu nisip. Aur pur, aur scump, o comoară mare, prețioasă, care așteaptă în vecinătatea lor acolo, să fie găsită și adusă acasă. De bucurie n'au închis ochii toată noaptea acești doi oameni. Și câte visuri, Doamne! O fermă mare. Sute de muncitori la care să le poruncească ei acum. Se văzură deodată bogății, fericiți. Norocul, care până atunci i-a ocolit, începu să le surdă și lor.

Des-de-dimineață, până nu prinse a se lumina bine, își luară copilul, sapă și târnăcop, merinde pentru toată ziua și porniră la albie.

— Unde e locul? întrebă părintele pe micuțul care încrețea fruntea privind ager împrejur. Acesta nu știa să spună. Toată albia era călcată de picioare, brăzdată de roți etc., așa cum fusese în ajun.

— „Unde e locul?” întrebă iarăși tatăl. Copilul rușinat începu să plângă. Atunci prinseseră ei să sape în lung și în lat, înfigând târnăcopul ciudosi în nisip, cum ai înfige un pumnal în trupul unui dușman de moarte. În zadar. Praful galben, scilpitor, aurul ce promitea să le aducă fericirea nu se ivi de nicăieri. Obosiți și triști se întoarseră seara acasă.

In zilele următoare — cu toată tănuirea lor — toți oamenii din sat știau că că'n albia cutărui râu se găsește pulbere de aur. Au pornit deci cu mic cu mare să scurme pământul și să-i smulgă comoara care o ținea de atâtea timp ascunsă. Dar nu numai oamenii din sat. De pretutindeni veniră, dela mari depărtări, bărbați și femei ademeniți de lucrarea aurului. Familii întregi se lăsară aici pe albie, trăind o viață mizerabilă de cort. Cei mai cu dare de mână locu-

Figuri din Mărginime

Vol. I. Ed. „România Tânără“ Brașov 1943.

D-l prof. I. Hașeganu dela Academia de Comerț Cluj-Brașov ne-a cauzat o nouă plăcere românească, scoțând la lumina tiparului primul volum din laborioasa d-sale strădania în câmpul vredniciei românești pentru reliefa stălpilor luptei și vieții economice ardelenene.

După frumosul început cu „Mărginenii în viața economică a Transilvaniei și a Vechiului Regat“, apărută înainte cu 2 ani și despre care imi permiteam să scriu atunci că este o jalonare a unui mare program ce ar trebui susținut de către stat, vine în aceste vremuri de grele lipsuri, mai ales în viața unui modest dascăl, și face sacrificiul idealistului desțelenitor în câmpul luptelor economice românești. Din acest motiv meritul strădaniilor d-sale este îndoit.

Conduc de duhul marilor înaintași, acest modest dascăl mărginean face o reușită lecție publicului nostru și mai ales tineretului din învățământul secundar și superior, prezentându-i figurile reprezentative ale celui mai original ținut românesc ca depozitar al organizării economice în viața unui neam.

„Intr'adevăr în niciun colț de țară nu s'au manifestat atât de viguroase și nealterate virtuțile combative ale neamului și nicio regiune, de atât de redusă suprafață, n'a dat țării un număr atât de mare de personalități strălucite și de energii excepționale în domeniul economic, politic și cultural, ca această Mărginime, și de aceea, dacă Transilvania poate fi considerată ca inimă și leagăn al românismului, Mărginea credem că poate fi socotită, pe drept cuvânt, ca inimă a Transilvaniei“.

Defilează prin fața noastră figuri de ctitori de biserică ca monahul David Borcia, namestnicul Dimitrie Borcia, ctitorul școlii din Săliște, comercianții ca Moș Dumitru Ghibi, întemeietorii de

case de comerț și făuritori de comercianți ca Petru Comșa, industriași ca Daniil Bârsan, cooperatori ca Ion Maxim și Ioan Floașiu, țărani cuceritori de poziții economice ca Ion Vlad, învățători ambasadori economici ca Constantin Tipuntă, gospodari și fermieri model ca Vasile Tipuntă stabilit în Dobrogea. Binefăcători și educatori ai semenilor ca Ioan Petru Oașiu, pomicul-tori model ca Ioan Popescu Săroiu, adevăratul Popa Tanda al Cacovei pr. Hanzu pe care „nimeni și nimic nu mă poate desoărți de răpșle Cacovli“. Cărturari organizatori și acaparatori de bunuri pentru prosperarea neamului ca Alexandru Lebu care-și lasă toată averea pentru creșterea tineretului „dorind îndeosebi ca din comuna mea natală să se ridice și meseriași buni“. Tatăl al săracilor cum a fost Coman Cioranu, inventator industrial ca Man Lungu, întemeietorul Reuniunii române de agricultură din Comitatul Sibiu și îndrumători politici ca Ioan și Eugen Broșe. Descifrători de vremuri ca Nicolae Vidrighin care a trecut în mâni „ciobănești“ averile neameșilor scăpătați, care-și lasă averea pentru ajutorarea copiilor săraci și pentru premierea celor ce se disting în legumărit și pomărit. Primari, adevărați agenți diplomați ca Jacob Ciuceanu, gospodari comunalii ca Aleman Dancăș sau protopopi ca Manlu Lungu, Petalozzi al Rășinarilor. Iată tot atâtea figuri care ne fac să ne simțim mai mândri și mai dăruți de Dumnezeu cu puteri de creație ca multe alte neamuri.

D-l prof. Hașeganu prin lucrarea sa verifică strălucit vorba Scripturii, „cu sărăcia cele bogate și cu smerenia cele înalte“, cucerind cu vrednicie un loc onorabil între luptătorii pentru marea cauză a neamului.

I. Urcanu

CONVOCARE

Domnii acționari ai societății Vitox, sunt convocați la Adunarea Generală ordinară conform statutelor, pentru ziua de 9 Martie 1944 orele 16, la sediul societății din Brașov Str. Mihai Viteazul Nr. 82.

Ordinea de zi va fi următoarea:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și raportul cenzorilor privitor la cheltuielile făcute.
2. Descarcarea Consiliului de Administrație și a cenzorilor de gestiunea trecută, respectiv de cheltuielile făcute.
3. Alegerea Consiliului de Administrație și numirea Administratorului delegat.
4. Alegerea cenzorilor activi și supleanți.
5. Acordarea semnăturilor care să angajeze valabil firma.
6. Discutarea modului de finanțare a societății.

Consiliul de Administrație

Ecat. Pitis

iau în sat. Toată ziua se auzeau loviturile de târnăcop, însoțite de oftări dureroase. Seara cădeau obosiți pe așternutul lor sărac pentru ca dimineața să înceapă din nou, cu slabe puteri, tot mai slabe din zi în zi. Bani câți i-au adus cu ei s'au lrosit, foamea începu să scurme în măruntaie mai aprig de cum scurmară el pământul acesta înșelător. Câte lacrimi amare au curs pe nisipul acestel albi atunci, înainte cu 15 sau 20 de ani! Cei care au mai avut rezerve s'au întors iară îmbătrâniți și decepționați în locurile de unde au pornit. Celalții însă — sute de oameni — au pierit de foame și de boli în albia râului blestemat și pe la pragurile oamenilor ce n'au putut sau n'au voit ca să-i ajute. Și pulberea de aur n'a putut fi găsită.

într'un lung șir de ani cât a fost angajatul acestor uzine. Aceasta fără a fi de loc sgârcit, deoarece avea omul și automobil propriu. S'ar părea poate curios, dar așa-i, vecinul nostru din America este acum — și a fost în timpul cât lucra în uzinele Ford ca simplu muncitor — acționarul societății.

In uzinele Ford exemplul citat e general, nu-i vorba de un caz izolat. Participarea muncitorilor la capitalul social al întreprinderii și deși la beneficiul muncii lor, prin acțiunile distribuite poate în mod gratuit, în loc de tantieme la finea anului, face parte din sistemul social propriu geniului creator al lui Henry Ford.

Al doilea, din tot ce s'a scris și se spune în mod obiectiv despre Ford, despre realizările lui pe teren social, reiese și ne face să credem în existența acestui contrariu.

Am spus că Ford este magnatul industriei americane fiind proprietarul unor bogății imense. Reiese numai din această constatare că Ford este partizanul sistemului individualist, al economiei libere. Privit prin prisma avuției sale, ca și a gândirii sale economice — după cum vom vedea — Ford este campionul individualismului.

Rolul statului în viața economică, după concepția lui Ford, se rezumă la înlăturarea piedicelor din calea progresului. Iar progresul, care înseamnă bunăstare, se găsește în ameliorarea producției.

Există și în America, natural, destulă mizerie. Pentru înlăturarea ei Ford a ostenit tot timpul și are satisfacția, la bătrânețe, să constată că truda nu i-a fost zadarnică. Sutelor de mii de angajați ai uzinelor sale li s'au asigurat

totdeauna condiții de viață satisfăcătoare.

Deci constatările lu Ford sunt de ordin general, însă ele au pecetea valabilității fiind rezultatul practic al economiei individualiste după sistemul propriu genialului industriaș. Astfel Ford spune:

Eu cred că se pot înlătura deoptrivă și sărăcia și privilegiile și nu mă îndoiesc că suprimarea lor este dorită. Privilegiul ca și sărăcia sunt nefirești, însă o acțiune eficace pentru suprimarea lor nu poate veni dela lege ci numai dela muncă.

Prin sărăcie înțelegem insuficiența mâncării, locuinții sau a îmbrăcămintei pentru un individ sau pentru o familie. Satisfacerea acestor trebuințe va fi în mod necesar, gradată. Oamenii nu sunt egali nici la corp, nici ca inteligență. Orice sistem care pleacă dela principiul

PREDICI ÎN PUSTIU

Ținta vieții

Nimic mai greșit decât credința populară atât de generalizată — că trăiești cât ți-e scris. Acest axiom este și foarte periculos, căci împiedecă progresul, împiedecă răspândirea principiilor de igienă în masele populare. Pe mine mă surprinde adânc această atât de greșită psihologie populară cu totul contrară evidenței; doar fiecare poate vedea ce curând se pregătește, ce curând îmbătrânește, ce curând devine incapabil de muncă cel ce abuzează de băutura și tutun, cel ce nu are o severă igienă personală, corporală și sufletească. Căci poți fi chiar cel mai rațional om din lume, respectând marile principii de igienă, abținerea de alcool și tutun, culcat de vreme, sculat de vreme, bate zilnică urmată de duș rece mișcare și sport, fereastra deschisă etc., dacă nu-ți însușești și religia bunătății și fertății, tot înainte de vreme îmbătrânești și mori.

Președintele Academiei de Științe dela Moscova susțina acum recent, că arta prelungirii constă în a nu ne scurta viața, care ar trebui să dureze 125-150 de ani. (A. A. Bogolmocev: Arta de a ne prelungi viața). Chiar dacă pare exagerată puțin această cifră, toți marii fiziologiști și lumii (Pavlov, Alexis Carrel, Fischer) susțin, că 100 de ani ar trebui să fie limita fiziologică a vieții omenești trăită conform legilor esențiale ale igienei, care sunt totodată și legile evangheliilor, căci viața curată, corp și suflet curat, post des mâncare simplă și toate cunoștele recomandări igienice ni le ordonă și evangheliile prin porunca: Corpul tău este templul sufletului.

Dacă ținta vieții tale este de a ajunge senin vârsta de 100 de ani, dacă această limită nu este numai o țintă ci o poruncă dumnezeiască, atunci vrând nevrând trebuie să-ți schimbi sistemul de viață.

Trebuie să devii mai înțeles, mai bun, mai puțin iacom, mai răbdător. Dacă știi că prietenul tău cel mai prețios, sănătatea ta, trebuie să te servească 100 de ani, nu-ți mai bați de loc și niciodată joc de ea, nu mai pierzi nopți, o cultivi, o oțelești, o îngrijești, nu prin cocoloșeli, ci mai cu asprime, cum își crește copilul un părinte bun. Dacă afară de cazul când țara mă chiamă să-mi dau viața pentru pământul sfânt lăsat de strămoși, la o vârstă tânără, știu că pot trăi sănătos până la 100 de ani, căci asta-i și voiața lui Dumnezeu, atunci mi se schimbă și mijloacele care duc la această țintă.

Nu uita, deci, ținta: 100 de ani, mijloacele: igienă, muncă, datorie, program, prudență, curaj, temperanță și religia bunătății ca principală virtute a sufletului.

Dr. M. Suctu-Sibianu

că toți oamenii sunt sau trebuie să fie egali este împotriva naturii și ca atare irealizabil. Niciun fel de nivelare în jos nu va fi posibilă și nici nu va fi răvnită de nimeni, căci mizeria ar fi atunci stăpână; în loc să fie o excepție, ar deveni regula generală. Reducând facultatea de producție a unui lucrător bun, nu vom putea mări facultatea de producție e unui lucrător mediocru. Mizeria nu poate să fie abolită decât prin belșug și am făcut astăzi destule progrese în știința producției pentru a întrevedea ziua în care producția și repartițiunea vor fi organizate în așa fel încât fiecare va putea să primească partea ce i se cuvine potrivit cu inteligența și munca depusă.

Socialiștii extremiști se înșeală când susțin că industria va distruge negreșit pe lucrători. Nimic mai neadevărat: industria modernă dimpotrivă

Profesorul Grigore Niculescu

Nu știu cine îl poreclise, la noi, la liceul „Lazăr“ din București, *Atila*, dar de bună seamă porecla prinsese și ea impunea un respect amestecat cu frică tuturor elevilor, chiar dacă, în nouăzeci și nouă de cazuri profesorul era un bun părinte și abia într'unul „biciul lui Dumnezeu!“

În clasa a doua liceală, trecând dintr'o clasă A într'una C, dela începutul anului m'a prevenit un coleg din cursul superior: V'ati ars, fraților! La *Istorie* aveți pe *Atila*, „biciul lui Dumnezeu!“

Cu ce emoție am așteptat prima oră.

A venit profesorul: înalt, voinic, serios, cu o față rotundă și ciupită toată ca de vărsat.

— Hait! — mi-am zis... după figură seamănă cu *Atila*...

În realitate nu văzuserăm niciodată vreun portret al Marelui Hun.

Cu o pregătire superioară și un dar deosebit de expunere, profesorul Grigore Niculescu era și un desăvârșit pedagog.

Porecla prinsese dar cel care o purta era departe de a lăsa în urmă-i numai părjol. Ba se întâmpla câteodată să nu rămână niciun corigent la *Istorie*. Și nu se întâmpla niciodată ca un elev al lui să nu știe istorie.

Și s'au scurs, dela acele vremuri fericite, când ascultam plăcutele lecții, mai bine de douăzeci de ani.

L-am întâlnit pe profesorul Grigore Niculescu de mai multe ori, aici, în Brașov. Venea aproape în fiecare vară, de când era pensionar, să se plimbe prin orașul liniștit de subt *Tâmpa*.

Ne-am amintit, împreună, de profesorii, de elevii dela liceul „Lazăr“ despre care bătrânul îmi vorbea cu o deosebită duioșie. Dar cu toată căldura de care era capabil, el rămânea mereu cu o seriozitate, imprimată pe figură, care te ținea la oarecare distanță.

Profesorul de nobilă vocație, care făcuse din catedră amvon, Grigore Niculescu a lăsat în inimile foștilor elevi și ale celor care l-au cunoscut o amintire neștearsă.

Aurel Marin

Numai Asociațiunea transilvană „Astra“ ne ajută; se gândește cineva la asta?

aduce atât lucrătorului cât și societății un sprijin din ce în ce mai eficace. Singurul lucru ce ne lipsește este cunoașterea suficientă a organizațiilor metodice. Cele mai bune rezultate se pot și trebuie să se aștepte dela organizațiunea individuală și dela inteligența luminată a unei direcțiuni personale.

Ne oprim aici cu reproducerea, întrucât din aceste puține rânduri putem totuși desprinde gândirea economică individualistă pe care Ford și-a răzimat întregul său sistem, care a dus la cunoscutele realizări ale uzinelor din lumea cea nouă.

(Va urma).

Subt semnul vrajbei între frați

de
Ion Colan

Continuarea din pagina 1-a
Cehoslovacia, fără a da aceiași exemplu, s'a rupt, Slovacii constituind — nu interesează pe cât timp — un stat aparte.

Jugoslavia, în clipa hotărâtoare, iarăși n'a fost unanim de acord cu politica externă, iar că nici intern n'a existat solidaritate, o dovedește statul croat.

În *Bulgaria* zierele au grijă să ne informeze continuu că este liniște, sau că anumite elemente au fost puse în imposibilitate de a acționa. De unde rezultă că aceste elemente există.

În *Franța* curente pro și contra sunt scindate în biserițe la rândul lor, fără să putem descifra din tot ce se întâmplă acolo, unde este Franța unită subt steagul aceluiași tricolor.

În *Ungaria* sunt probleme sociale și agrare care-și așteaptă soluționare și oricât ar încerca conducerea diversiu pe chestiunea națională, problemele există. Se repetă acolo povestea cu „Măgarul de pe *Vezuviu*“ al lui Octavian Goga.

În *Italia* vedem fiecare ce se întâmplă, așa încât nu mai e nevoie de a înfățișa situația în colorii pesimiste.

Am citat exemple bine cunoscute, fără a indica pe cele în perspectivă care, de sigur, vor mări numărul fenomenelor veacului.

Este, într'adevăr, până acum un bun exemplu pe care cumințenia țării noastre îl oferă tuturor, că nu s'a lăsat contaminată de bacilul aceste desăgări interne. Chiar dacă în sânul României păreri și credințele ar fi divizate, ceea ce reprezintă un normal, țara fiind în războiu pentru drepturile ei imprescriptibile nimeni nu s'a gândit până acum să-i rupă solidaritatea internă prin acțiuni de aventură, pe care știi cum și cu cine le pornești, dar niciodată nu știi cum se sfârșesc.

Privind lucrurile în ansamblul lor european, România a rămas până astăzi o pildă în domeniul politic, dând dovadă de o maturitate pe care alții n'au avut cu ce s'o argumenteze.

Și câtă vreme vom păstra această cumințenie, va fi tot bine.

Răul nu poate începe decât din clipa în care ne vom lăsa seduși de mirajul altui bine, realizat după exemplul altora.

Sărbătorirea istoricului I. Lupăș la Brașov

În ziua de 19 Febr. c. într'o atmosferă caracteristică vremurilor ce impun acea reconfortantă solidaritate în toate, a avut loc sărbă-

torirea unei pline de rod activități istorice. Dorind să fixăm acest moment, o dare de seamă se va publica în numărul viitor.

**DARBOJUL
LUI ION**

Curaj civic

Statutele unei societăți din care însu-mi fac parte sunt astfel întocmite, încât votarea se face prin ridicare de mâni sau prin vot secret, iar în privința alegerii membrilor în comitet se cere unanimitate la votul pe față.

Adică: dacă e propus Nicolae Ilie membru în comitet și unul e contra, se procedează la alegerea prin vot secret.

Așa s'a și întâmplat: Nicolae Ilie a fost propus și el pe-o listă de candidare. Președintele a întreat;

— E cineva contra lui Nicolae Ilie.

N'a fost nimeni. Ba nu, din mulțimea care-l dorea neapărat pe Nicolae Ilie, s'a ridicat unul și a spus:

— Eu sunt contra.

— Bun, dacă d-ta ești contra, atunci vă rog să treceți la vot, — a spus președintele.

Am trecut la vot secret.

Ce-ar fi fost mai normal, ca Nicolae Ilie să reușească cu acea majoritate zdrobitoare, minus, firește, votul cetățeanului care s'a declarat pe față „contra“.

La „despuierea scrutinului“ însă, din 34 voturi exprimate, 29 au fost contra lui Nicolae Ilie și numai 5 pentru.

De unde se vede că statutele acelei asociațiuni sunt bine făcute, iar curajul civic al alegătorilor foarte puțin curajos.

Dintr'o arhivă secretă
brașoveană

Statul polițist

de I. Bozdog

XXIX.

Urmărirea lui N. Iorga. — Adunarea Ligii Culturale din 1901

În cele din urmă patru capitole am arătat urmărirea unor frunțași ardeleni de către autoritățile polițienești maghiare, care în orice Român vedeau un antetator la realizarea idealului lor de a preface cât mai neîntârziat și cu orice mijloace țara întregă într'un stat unitar național maghiar.

Este natural deci că nu putea scăpa atențiunii și măsurilor represive nici vijeliosul luptător naționalist de peste munți *Nic. Iorga*.

La 25 Oct. 1901 Ministerul de Interne cu circulara Nr. 737/Res. avizează pe prefectul Brașovului că „profesorul universitar din București *Nic. Iorga*, subt pretextul unor cercetări istorice, a petrecut săptămânile trecute în *Budapesta* și a ținut conferințe tinerilor studenți universitari români de acolo despre velleodul român *Mihai*, mort înainte cu 300 ani. Din faptul că velleodul *Mihai* a unit în anul 1601 *Transilvania* cu *România*, *Basarabia* și *Muntenia*, conferențiarul a accentuat că datorința principală a fiicărilor români cinstiți trebuie să fie ca idealul lui *Mihai* să nu rămână numai vis, ci să se și realizeze, pentru ce e nevoie ca tineretul român să lucreze cu însuflețirea și tăria de voință vrednică de vitorul unei mari națiuni.

Totodată a calificat de eroism și faptul că tinerimea română din țara ungurească rămâne tot românească, pe lângă toate împrejurările politice de azi. Numitul profesor *Iorga* între timp a plecat din *Budapesta*, dar, afirmativ, și în prezent este tot pe teritoriul unguresc. Fîindcă, după cele precedente, se poate presupune cu drept cuvânt că și în alte părți continuă aceleași agitații contra statului maghiar, sunt rugați prefectii să-l urmărească cu atențiune vie și în caz de constatare a agitațiilor să fie raportat imediat.

Prefectul ordonă căp. orașului supravegherea lui *Iorga*, care abuzează prin conferințele sale. Căpitanul orașului cercetează cazul dar abia la 28 Decembrie 1901 raportează cu Nr. 62/Res. că prof. univ. *N. Iorga* a petrecut în Brașov dela 29 Iulie la 3 Aug., deci înainte de a fi primit ordinul de urmărire. Cu cine a luat contact în timpul șederii de aici, în lipsa mijloacelor materiale, nu poate constata.

La 29 Dec. Prefectul Incunoștiințează Ministerul de Interne că, deși *Iorga* a petrecut câteva zile în Brașov, nu l-a putut urmări lipsindu-i poliției personalul necesar pentru așa ceva, cum și mijloacele materiale.

Cere din nou înființarea serviciului secret pe care l-a mai cerut și cu Nr. 141/900, 30/Res. Febr. și Mai 1901. — (Nr. 67/Res. 1901).

La 19 Nov. 1901 Min. de Interne cu Nr. 753/Res. — *extrem de confidențial* — avizează pe prefect că în Octombrie s'a ținut în București o adunare populară a Ligii Culturale în care s'a hotărât, că în fiecare sâmbătă să se țină în localurile Ligii conferințe, ale căror scop va fi luminarea populației României și ținerea mereu încordată a atenției Românilor de subt toate stăpânirile asupra idealului lui *Mihai Viteazul* și că, în ce chip și prin ce mijloace s'ar putea realiza statul unitar român. E vrednică de specială mențiune ședința din 21 Dec. când se va ținea un serviciu religios pentru *Mihai Viteazul* în biserica zidită în cinstea lui și se va face un pelerinaj strălucit la statuia lui, unde profesori universitari și deputați vor preamări strădaniile de unire ale lui *Mihai*. Secretarul Ligii, *Mureșianu*, va

Continuare în pagina 5-a

PAGINA MUNCITORULUI

muncă și lumină

Muncitorul de azi -- om nou

de Comandor Alex. Vodă

Scrind acestea, mă gândesc atât la muncitorul industrial și comercial, cât și la cel agricol. Pentru că oricât de mult s'ar deosebi între ei prin fidelelăncirile pe care și le au ales, muncitorii noștri se înfrățesc prin conștiința obârșiei lor comune: *satul*. Meseriași, negustori sau cărturari, Românii n'au pierdut legătura lor sufletească cu satul dela care au pornit. Viguroasele calități ale țărânilor noastre, printre care *omenia și dreapta judecată sunt cele dintâi*, stăpânesc sufletul oricărui muncitor, manual s'au intelectual, care s'a desprins dela vatra satului, venind să ostenească în cuprinderea nouă a muncilor orășenești.

Sensibilitatea pentru omenie și dreptate a muncitorilor noștri trebuie prețuită drept cea mai puternică dintre forțele de coeziune și de armonie socială.

Atunci când vrem să ne facem o închipuire asupra sufletului muncitorului român, din orice categorie ar face parte, trebuie să înțelegem seamă de următoarele trei însușiri caracteristice: *puterea de muncă, sentimentul de familie și de proprietate și puterea lui sensibilă față de dreptate și de omenie*.

În afară de acestea, vremurile din urmă ne aduc în voroarea constatare că muncitorii noștri se străduiesc clipă de clipă înspre perfecționarea lor profesională, căutând cărți de specialitate și urmând numeroase cursuri care a luat ființă pe lângă instituțiile locale muncitorești. Mândria de a ajunge și a depăși nivelul de perfecționare tehnică a altor popoare îl îndeamnă necontenit, făcându-l să activeze și în afara obligațiilor lor profesionale.

În viața lor intimă, în mica gospodărie din preajma fabricii unde lucrează, curățenia și sănătatea se înstăpânesc tot mai mult, iar *apa și săpunul*, cele două călăuze ale vieții civilizate, își cresc, pe zi ce trece, însemnătatea și folosința lor.

Pe cărțile de împroșpare fizică și sufletească ale mun-

— Continuare în pag. 5-a —

Nu poți cunoaște pe om în oricare dintre zilele lui.

Zadarnic ai încerca să-l iscodești într-o după amiază de sărbătoare, când inima lui trândăvește ca un copil cocoloșit. Și tot atât de zadarnică ți-ar rămâne strădania într-una din acele seri toropite, când omul muncitor ajunge acasă tocmai bine pregătit pentru cină și somn.

E foarte greu să-l nimeriști chiar în acel moment de plinătate sufletească în care să poți citi ca într-o carte de adevăr launtric.

S'or fi cunoscând oamenii între ei — încât uneori ajung a se și povesti unii pe ceilalți — dar cunoștința lor e schimbătoare și firavă, așa cum este vremeala lui Mărțișor.

Când să arunci cuiva o așchie de gând răutăcios, iată-l luminându-și fața cu o vorbă de duh, prietenoasă și aducătoare de pace, de-și vine să-l cuprinzi în brațe și să-i ceri iertare pentru tot răul pe care-l gândești despre el. Sau altfel, când tocmai te prinseși a-i aduce laude, iată-l vânzolind gânduri pismașe de-l simți cum ți se îndepărtează de inimă.

De aceea se întâmplă atâtea spulberări de prietenie bună, precum se întâmplă la fel de multe împrieteniri pe urmele vrajbei.

Toate acestea ne arată că oamenii nu se cunosc între ei decât într-una din multele înfățișări ale sufletului lor. Căci om cu om nu se aseamănă, tot astfel cum, în inima fiecăruia dintre noi, o clipă nu se aseamănă cu alta. Acu suntem răi de ne colcăie otrava subțimă; și mai târziu, fără vreo pricină acătării, ne muim și ne

Slove pentru astăzi

de T. M. Welther

îmblânzim de ți-e mai mare dragul.

E prea mare priveliștea vieții și e prea simțitoare inima omului pentru ca ea să nu freamăte, într'un anumit fel, la oricare înnoire și la oricare sdruncin, oricât de mic ar fi acesta. În ochii noștri, lumina se împletește cu întunericul și zâmbetul cu ura, după cum se perindă înainte-ne măruntele întâmplări ale vieții.

Nici noi înșine, fiecare pentru inima noastră, nu știm cum trebuie să ne socotim. Căci suntem blajini, uneori, de stăm gata să ne omenim singuri; și alteori ne întunecăm și ne innășprim de-am fi în stare să ne judecăm înșine, să ne blestemăm și să ne risipim.

Din această tristă neputință de cunoaștere răsar mai toate necazurile noastre.

Căci ne încredințăm oamenilor de care ar trebui să ne ferim, în timp ce pe adevărații binevoitori ai noștri îi privim îndoielnic și batjocoritor. Și nici despre inima noastră nu ajungem a ști mare lucru, căci ni se frământă și ni se întoarce dintr-o clipă într'alta, de nu ne lasă răgazul de a privi pe îndelete și a o cunoaște baram pe ea.

Amarnice gânduri!

Atunci la ce ne mai folosește mintea? și unde este temelul credințelor și al nădejilor noastre?

De vreme ce nu poți cunoaște nimic, într'u ce vei mai putea nădăjdui...?

Subt apăsătorul gând acesta, să ne oprim pe cărarea veacului și să poposim în clipă, așa cum am poposi pe-o piatră de hotar. Să lăsăm să curgă în inima noas-

tră toate prăbușirile și tot vâierul pământului învăltoare. Să ne umplem pieptul de miasma grea a războiului și să ne lărgim privirile cât de largă este greutatea și amarul zilelor de-acum.

Vom simți cum ostenește inima din noi, cum ni se limpezește și ni se statornicește gândul. În locul scârpătoarelor priveliști ale vieții obișnuite nu vom avea înainte-ne decât înnoirarea și scrâșnetul atâtor mulțimi care se înțelează și nădăduesc. Și inima noastră ea însăși, se va aduna într'un singur geamăt, într'o singură așteptare. În clipa aceea să ne pătrundem bine căci aceasta este adevărul nostru launtric. Ce vom putea simți atunci, în această absorbire de dureri și de înfrângeri, este semnul sufletului nostru. Căci nimic nu răscolește firea cea adevărată a omului așa cum o răscolește vifonița grea a unor zile ca acestea.

În asemenea clipe e bine să privim și asupra celor din apropierea noastră. Asprele împrejurări le va fi limpezit și lor sufletul.

Este vreme grea, vreme de încordare și de sânge, vreme de cunoaștere.

Acum putem deosebi pe lași și pe netrebniți de cei cu inima limpede și bărbată.

Pentru judecata noastră avem acum măsura sufletească a soldatului.

El nu cunoaște istovul și tânguirea. Și sângele și-l seamănă cum ar semăna bob de vreme nouă.

Iar de s'ar potoli viforul vreodată și pacea va cuprinde iarăși frământatele

Continuare în pag. 5-a

Universitatea liberă muncitorească

Universitatea muncitorilor bușoveni a găzduit, duminică 12 Februarie, pe cunoscutul conferențiar al aeronauticii noastre director al publicației „Avia Românești”, d-l c-dor av. Alex. Demetrescu.

Elogiind eroismul armatei noastre care-au eliberat străvechiul mânt românesc al Basarabiei, d-sa amintește și pe celelalte trudnici ai victoriei, pe muncitorii fărari aici în bătrâna țară a Brașovului, care împletesc cea mai luminoasă coroană a fruntei muncii românești.

Vorbind apoi despre cutremurătoarea putere de sacrificiu a sburătorilor noștri, conferențiarul amintește pilduitoarele isprăvi ale plot. ardelean Bucur Stat, ale sublt. Claru Vaslui precum și ale sublt. av. Anghel tasescu, pentru care prăbușirea n'a fost decât prilej de izbândă și de consacrare. Asemeni ponezilor, ei s'au prăvălit pe coasta vrăjmașului și odată cu ultimul proiectil din bandă și-au încheiat vicia de-asupra unei îndumnezeitoare izbândi.

D-l c-dor av. Alex. Demetrescu a desăvârșit evocarea său cuvânt, citind câteva din intrările versuri ale poeziei lui George Busnea:

... El duc fanioanele noastre
Spre soarta ce'n veci ne
[dorea]
Căci saltul ce-l fac în eter
E saltul întregului neam...

Programul artistic a fost prezentat de către fânăra și în moasa secție M. L. a uzinei Voina.

Din bogatul și vioiul programul cărula nu i-a lipsit niciunul din obișnuitele puncte ale serbării muncitorești, fanfară, cor, clamații, teatru și dansuri naționale, menționăm frumusețea românească și caldă a cântecurilor populare executate de mica formație a lucrătoarelor uzinei. Solo de voce al d-șoara Cetan Maria a surprins prin mâneasca autenticitate a execuției.

Din totalitatea serbărilor muncitorești de până acum, deprimem, cu mândră satisfacție, succesul punctelor alcătuite din arta poporană românească.

mul asupra profesorului, el de vină și nici decum copilul. Și atunci, decă părinții îi crepe copiii lor mai mult decât de sunt și îi cred capabili de lucruri cu mult mai mari decât sunt ei în stare să facă, măpot ei să dea o îndrumare potrivită copiilor, când aceștia vor să-și aleagă o meserie. Unde mai punem că ei nu au aproape nicio cunoștință despre cele mai multe dintre meserii. Poate doar în ceea ce privește posibilitățile de câștig. De acest criteriu după care își aleg tinerii noștri meseria, este totul străin de tot ce le-ar putea asigura buna reușită profesională.

Vom vedea, în numărul viitor, la ce rezultate se ajunge prin alegerea meseriei după astfel de socoteli.

— Va urma. —

Ceva despre orientarea profesională sau „Păfimirile lui Vasile Ion din Hăghig“

de D. D. Văcarlu

Cititorii acestei pagini vor fi auzit de sigur, adesea, vorbindu-se despre „orientare profesională”, despre „examen psihotehnic”, precum și despre existența unor instituții care se ocupă cu aceste probleme. Ba, poate, mulți dintre cel mai tineri au luat contact direct cu aceste realități, atunci când au început ucenicia meseriei lor. Zic dintre cei mai tineri, pentru că și orientarea profesională este o instituție tânără la noi în țară. În țările din Apus însă, ea are o dezvoltare mai veche. Problema orientării profesionale se pune ori de câte ori e

vorba de alegerea unei meserii sau profesiuni.

Cu câțiva zeci de ani înainte, când meseriile erau așa de puțin numeroase că aproape puteau fi numărate pe degete, această problemă se rezolva ușor. Copilul alegea de cele mai multe ori meseria tatălui său, sau pe aceea care îi era impusă din motive în legătură cu situația familială și cu caracteristicile geografice și economice ale mediului în care trăia. În orice caz, pe vremea aceea, probabilitatea de a greși la alegerea meseriei era foarte redusă.

Dar îndată ce începe să se desvolte și la noi industrialismul modern și să ia nebănuitul avânt de azi, chestiunea se schimbă. *Tânărul candidat la meserie nu mai are azi de ales între câteva meserii, destul de cunoscute, ci îi sunt deschise sute de meserii, iar în alte țări, mai industrializate decât a noastră, chiar mii.* Ei bine, în fața unui atât de mare număr de posibilități, credeți că se mai poate ca un copil de 14 ani, care vine dela sat la oraș ca să învețe meserie, să fie în stare să aleagă singur, fără să greșească, meseria care i se potrivește cel mai bine? Eu cred că nu.

Dar, veți zice d-voastră, el nu-și alege singur meseria, ci îl ajută părinții; doar ei sunt aceia care-i spun copilului ce meserie să învețe. De fapt așa se cam întâmplă. Se socotește că dorința părinților sau gurul

lor sunt condiții suficiente pentru alegerea meseriei, deci a carierei, de care va depinde întreaga viață a copiilor. Realitățile ne arată însă că în timpurile de azi alegerea meseriei a devenit o problemă mult mai complicată și care nu poate fi rezolvată prin simpla dorință a părinților sau chiar a copilului. Vom arăta mai târziu, în cursul relatărilor noastre, cum această chestiune domină, prin importanța ei, toate problemele vieții morale, economice, naționale și sociale din zilele noastre.

Părinții, o știm cu toții, când e vorba de copiii lor, nu pot fi judecători imparțiali, nepărtinitori, capabili să aprecieze obiectiv facultățile intelectuale, fizice și morale ale acestora. În majoritatea cazurilor, părinții au mult mai bune păreri despre copiii lor decât ar trebui. Dacă copilul rămâne repetent la școală, părinții aruncă tot bla-

Dintr'o arhivă secretă

Statul polițist

de I. Bozdog

Continuare din pag. 3-a

face darea de seamă asupra situației politice a Românilor de sub stăpâniri străine. *Fiindcă la această serbare au primit invitație în primul rând tinerii români din Transilvania*, este de presupus că vor fi unii ce vor voi să ia parte la aceste serbări daco-române îndreptate contra integrității statului maghiar. Pentru împiedecarea acestora vor fi urmăriti cei ce pot fi presupuși că ar voi să ia parte la aceste serbări, cărora să nu li se facă recomandăție pentru pașaport.

Intre timp, întâmplându-se moartea lui V. A. Urech, prim-procurorul din Predeal raportează la 24 Dec. cu Nr. 90/Res. 1901 că numai candidatul de avocat Toma Comșa (candidatul avocatului Simion Demian) a plecat în 19 Dec. și încă nu s'a reîntors. Inmormântarea lui Urech s'a făcut cu mari ceremonii, despre care se poate afla din telegramele ziariștilor din Ungaria care au participat. — (Nr. ad 73 Res.).

Slove pentru astăzi

de T. M. Welther

Continuarea din pagina 4-a

meleaguri ale pământului, nu tânguitorii și fricoșii vor fi făcut aceasta.

Un singur suflet adie peste vreme: *sufletul soldatului.*

Și o singură măsură stă la divanul judecării noastre: *măsura soldatului.*

Având cu ce ne măsura, noi ne vom putea cunoaște și vom putea cunoaște pe toți cei din preajma noastră.

Nu poți cunoaște pe om în oricare dintre zilele lui. Dar zilele de-acum sunt zile de cunoaștere.

Muncitorul de azi — om nou

— Continuare din pag. 4-a —

flor, veselă sănătoasă a familiilor muncitorești te întâmpină în orice duminecă și zi de sărbătoare.

Față de trecuta imagine a muncitorului nostru, când mizeria și ignoranța se legau de-aupra capului său, nu sunt vremuri noi acestea?

Muncitorul, păstrați-vă îndemnul care vă poartă astăzi! Căci munca voastră, sănătatea familiei voastre, dorința voastră de desăvârșire, acestea vor alcătui temelii neamului de mâine.

Și deasupra tuturor acestor înnoiri, păstrați pe cea mai mare dintre puterile voastre și ale neamului întreg: *omenia și cinstea românească.*

Parchetul Tribunalului Brașov

Cererea înregistrată sub Nr. 1940/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Ilcaș Gheorghe, refugiat din comuna Ișua, jud. Someș, domiciliat în Brașov Str. Bucovinei Nr. 7, vă rog să binevoști a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naștere fiind născut în comuna Ișua, jud. Someș, la data de 15 Martie 1924, de religie gr. cat. din părinții Ioan Ilcaș și Magdalena Ilcaș născ. Rus, de religie gr. cat., căsătorii legitime.

Propun martori pe: Sălișcan Constantin, Brașov Str. Bucovinei Nr. 7 și Sălișcan Reghina, Brașov, Str. Bucovinei Nr. 7.

Cu stîmă:
Ilcaș Gheorghe

Nr. 1940/1944
21 Februarie 1944.

Noi, Primul - Procuror al Tribunalului Brașov,

în conformitate cu dispozițiile art. III. din Decretul-Lege Nr. 4062/940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților, din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte înscrisuri referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

Prim Procuror,
N. Țughin

Secretar
A. Vâlceanu

Primăria comunei Codlea jud. Brașov

Nr. 527.

Publicație

Se aduce la cunoștință generală, că Primăria comunei Codlea scoate în vânzare în bloc materialul lemnos din parchetul anul 1943/1944 Seria II-a „Valea Lata” prin licitație publică cu oferte închise și sigilate, potrivit prevederilor art. 88 și 110 din L. C. P. și normele generale pentru ținerea licitațiilor la administrațiile publice.

Materialul lemnos se află pe o suprafață de 15,45 Ha. cu o cantitate de 1285 arbori fag.

Licitația publică se va ține în localul Primăriei comunei Codlea în ziua de 18 Martie 1944, ora 10 a. m.

Garanția provizorie 5% din suma oferită, iar cea definitivă 10% din suma de adjudecare.

Supraoferte nu se primesc.

Condițiunile speciale de vânzare se pot vedea la Primăria comunei Codlea și Serviciul Silvic județean din Brașov, în cursul orelor oficiale.

În cazul că licitația fixată mai sus nu va da rezultatul satisfăcător, se va repeta în aceleași condițiuni și același loc în ziua de 29 Martie 1944, ora 10 a. m.

Primar,
P. Plajer

Notar,
I. Magda

Parchetul Tribunalului Brașov

Cererea înregistrată la Nr. 2077/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Temeș Alexe, refugiat din comuna Someș Odorhei, jud. Sălaj, domiciliat în Brașov Str. Alexandru cel Bun No. 5, cu onoare vă rog să binevoști a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naștere, fiind născut în comuna Rusla, jud. Sălaj, la data de 20 Mai 1918, de religie gr. cat., din părinții Ioan Temeș și Lucreția Temeș născ. Stejeran, de religie gr. cat., căsătorii legitime.

Propun martori pe: Bumbaș Victor, Brașov, Str. Tralan Nr. 2, și Inceu Ilgor, Brașov, Str. Decebal No. 15.

Cu stîmă
Temeș Alexe

Nr. 2077
18 Februarie 1944.

Noi, Primul Procuror al Tribunalului Brașov,

în conformitate cu dispozițiile art. III. din Decretul Lege Nr. 4062/940 referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte înscrisuri referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună la acest Parchet.

Prim-Procuror
A. Matei

Secretar
A. Vâlceanu

Parchetul Tribunalului Brașov

Cerere înregistrată la Nr. 1980/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnata Pop Ana, refugiată din Comuna Cluj, Jud. Cluj, domiciliată în Brașov, Str. Ion Molnar No. 14, cu onoare vă rog să binevoști a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naștere, fiind născută în comuna Blășița jud. Năsăud, la data de 17 Decembrie 1899, de religie gr. cat., din părinții Petru Pop și Iuliana Pop născ. Fraiud de religie gr. cat., căsătorii legitime.

Propun martori pe: Herman Neuman, din Brașov, Str. Toamnei No. 20 și Ludovic Varga, din Brașov Str. Ioan Molnar No. 14.

Cu stîmă
Pop Ana

Nr. 1567
18 Februarie 1944.

Noi, Primul-Procuror al Tribunalului Brașov,

în conformitate cu dispozițiile art. III. din Decretul Lege Nr. 4062/1940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților, din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte acte ori înscrisuri referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

Prim-Procuror
I. Mihăileanu

Secretar
A. Vâlceanu

Tipografia „Astra” Brașov
caută

ucenici români

Ciclul comunicărilor Institutului de Cercetări Economice și Sociale

de pe lângă Academia Comercială Cluj-Brașov în sesiunea 1943/1944.

25. II. 1944 Prof. *Iosif Gârbacea* „Bilanțul unic”.

3. III. 1944 Prof. *Dr. D. Voinea*: „Reflexul mobilității bilanțului în contabilitate”.

10. III. 1944 Conf. *I. Tarța*: „Organizarea și raționalizarea în întreprinderi”.

17. III. 1944 Conf. *Aug. Tătaru*: „Problema valorii în știința economică”.

24. III. 1944 Prof. *Victor Jinga*: „Problema spațiului în economia politică”.

31. III. 1944 Prof. *Eugen Demetrescu*: „Problema echilibrului monetar în teoria economiei pure”.

7. IV. 1944 Prof. *Laurean Someșan*: „Valoarea zonelor de contact în economia umană”.

În continuare se vor face comunicări până la 1 Iulie 1944

Domnii membri ai Institutului care doresc să facă comunicări dela 28 Aprilie până la 1 Iulie a. c., sunt rugați să înștiințeze, din vreme, Secretarul Institutului.

S-a atras atențiunea că dezvoltarea comunicărilor are loc *vinerea, la orele 18, 1/4 precis*, la sediul Institutului din Str. N. Iorga 26.

Primăria Comunei Vama Buzăului
Județul Brașov

Nr. 118/1944

Publicațiune de concurs

În conformitate cu art. 61 din Codul funcționarilor publici publicăm concurs pentru ocuparea posturilor vacante de secretar și dactilografă.

Retribuțiunile sunt cele prevăzute în bugetul comunei.

Cererile cu toate actele prevăzute de C. F. P. se vor înainta acestei primării până la data de 10 Martie 1944. Vama Buzăului la 1 Martie 1944.

Primar,
Ioan Drăgan

Notar,
Iulian I. Popescu

Corector

caută „GAZETA TRANSILVANIEI”. Condițiuni: cei puțin bacalaureat și să cunoască perfect ortografia stabilită de „Academia Română”. Doritorii pot afla restul condițiilor la redacție, B-dul Regele Ferdinand nr. 12.

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra” Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

Biblioteca „Astrei” Brașov

este deschisă în fiecare zi de lucru, între orele 9-12 și 15-19. O sală de lectură bine întreținută, cu 40 de locuri, stă la dispoziția cititorilor. Secția de împrumut funcționează și ea.

Citiți și răspândiți

„Gazeta Transilvaniei”

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură
sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într'o întreprindere curat românească.

Atellerele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

Informațiuni

Abonamente de sprijin

<i>Intreprinderile Cloșani</i>		
<i>S.A.R. București</i>	<i>Lei</i>	<i>50,000</i>
<i>Camera de Muncă Brașov</i>		<i>5000</i>
<i>Dr. Ioan Gheție, notar public, Brașov</i>		<i>1500</i>
<i>Ing. Nicolae Gherman, director fabrica de zahăr Bod</i>		<i>1000</i>
<i>Dr. Dănilă Harșia, avocat, Bod</i>		<i>1000</i>
<i>Ing. Virgil Branisce, Bod</i>		<i>1000</i>
<i>Ing. Flaviu Domșa, Bod</i>		<i>1000</i>
<i>Stănescu Ștefan, Turcheș</i>		<i>1000</i>
<i>Emil Sălăjan, primpretor, Intorsura Buzăului</i>		<i>1000</i>
<i>D-na Insp. Eugenia Costreș, Iași</i>		<i>1000</i>
<i>Dr. Alexandru Ceușian, avocat, Sibiu</i>		<i>1000</i>
<i>Dr. Petru Meteș, avocat, Alba-Iulia</i>		<i>1000</i>
<i>Dr. Vasile Secelean, medic, Prejmer</i>		<i>1000</i>
<i>Dr. Ioan Pop, medic radiolog, Brașov</i>		<i>600</i>
<i>Frații Cheșcă, Câmpina</i>		<i>600</i>

Școlile țărănești de fete dela Intorsura și Sita Buzăului

În 20 Februarie a. c. s'a încheiat partea programului practic al școlilor țărănești de fete la Intorsura și Sita Buzăului, unde s'a muncit intens și cu frumos rezultat timp de șase săptămâni.

Din partea despărțământului județean au luat parte la Intorsura d-nii Nicolae Baboie și Dr. Sever Cărpinișan, iar la Sita Dr. Miron Crețu, prim-medic județean și I. Bozdog.

În ambele comune s'au ținut și conferințe pentru întreaga populație și în parte pentru premilitari și extrașcolare, cum și pentru fetele cursiste, constatându-se și frumosul progres realizat.

La Intorsura au terminat cu succes 12 candidate. Conducerea practicei a avut-o d-șoara Mogda, soră de ocrotire, iar concursul întreg l-au dat d-nele înv. Goța Elena, Grosu Maria și Negoescu Zoe, apoi pr. Negoescu Aurel, preș. cercului „Astra”, Grosu Gheorghe, dir. școl., d-l Meheș Nic. notar și inimosul medic Dr. Grădina, care a îndrumat permanent cursistele.

La Sita au terminat cursurile 14 fete. Conducerea a avut-o d-șoara Emilia Bușculescu, soră de ocrotire, iar instruirea au făcut-o d-nele: Emilia Rusu președinta Reuniunii femeilor, Carolina Gh. Rusu, Carolina Sasu, Valeria Burlea, Julia Popescu, Maria Ticușan și Ana Iu învățătoare. Îndrumarea a făcut-o pr. Olimpiu Rusu, președintele Cercului Cultural, subinspector Gh. Rusu și înv. Ion Constantin, Gh. Tepeș și d-l notar Burlea Gh.

Și aici ca și la Sita școala s'a bucurat de îndrumarea d-lui Dr. Grădina, și de întregul concurs al d-lui prim-pretor Emil Sălăjanu.

Frumosul rezultat se datorește conlucrării armonioase dintre intelectualii acestor comune fruntașe. Mult pot face puținii buni împreună.

Pentru osteneală și muncă li se cuvine toată recunoștința oamenilor de bine.

Cinema „Aro“

prezintă

Casa cu fantome

cu VIVI GIOI
BETTY STODKFELD
DINA GALLI
PAULO STOPPA

Cronica Războiului

Frontul diplomatic

Situația Finlandei

este comentată în mod amplu în întreaga presă și în cercurile politice din lumea întreagă. Cercurile din Berlin păstrează aceeași atitudine rezervată și calmă. O telegramă a agenției „Transocean” afirmă că „Germania neoficială este foarte puțin informată asupra războiului nervilor lansat acum împotriva Finlandei, deoarece subiectul acesta este exclus din coloanele ziarelor germane”. În cercurile oficiale însă se urmărește cu atenție mersul evenimentelor politice din Finlanda și mai cu seamă reacția cercurilor competente din Anglia și Statele Unite.

Presa anglo-saxonă

se ocupă de altfel pe larg de problemele privind Finlanda. În primul rând se arată personalitatea d-lor Erkko, fost ministru de externe al statului baltic și Paasikivi, apoi se scoate în evidență faptul că știrile privitoare la activitatea celor doi oameni politici finlandezi în capitala Suediei sunt tot mai rare și neprecise. De aci concluzia lui „New York Times” că ar fi început negocierii.

Este de menționat faptul că, pe câtă vreme presa engleză e preocupată mai mult de latura militară a problemelor legate de Finlanda, presa americană adoptă un interes față de latura politică. Astfel revista engleză „The Economist”, recunoscută prin atitudinea mai mult ostilă Rusiei Sovietice, constată că „Moscova are dreptul de a nu cere mai puțin, decât capitularea fără condiții și că totul depinde de spiritul în care diplomația rusă se folosește de poziția ei puternică” pentru a preciza apoi că: „este de o importanță vitală, ca după ocuparea Finlandei de către Ruși, necesară din motive militare, ei să nu-i facă pe Finlandezi să simtă că și-au pierdut independența politică”.

Dat fiindcă din partea Americaniilor nu se vedește niciun sprijin serios în favoarea Finlandei, se poate presupune că mica fărâșoară nordică va avea de trecut prin momente cât se poate de grele.

Tratatul anglo-sovietic

încheiat în anul 1942, este readus pe primul plan al atenției prin desfășurarea evenimentelor politice din Finlanda. În acel tratat se prevede că niciunul dintre contractanți nu poate încheia armistițiu sau înțelegeri de orice fel cu țările adversare în războiu, înainte de a avea asentimentul celuilalt; subscritor al tratatului. În cazul Italiei Sovietele au fost chemate pentru consultații. Rămâne de văzut cum va proceda Rusia, dacă va fi în situația de a trata cu Finlanda.

Diferențul ruso-polonez

pare să fi intrat pe cale de apăsare. Față de ieșirea categorică a cercurilor sovietice împotriva guvernului emigrant dela Londra, se presupune că cercurile engleze au îndemnat pe Polonezi la o atitudine mai conciliantă, pe care aceștia s'au arătat în sfârșit hotărâți să o adopte. De aceea se pare că au acum loc noi tratative și aceasta ar fi motivul amânării plecării d-lui

Mikolaiczuk la Washington. Știri asupra acestui fapt nu se dau, semn că tratativele se desfășoară din nou în culisele cabinetelor diplomatice.

Poziția Turciei

care a preocupat îndeaproape presa engleză este încă desbătută în coloanele acelorași gazete britanice. Tema oficială engleză este că Turcia ar fi pretins condițiuni prea largi în cazul unei colaborări cu aliații. Realitatea este însă, că Turcia își continuă tradiția sănătoasă a diplomației sale, înțelegând să nu atragă poporul în acțiuni care ar implica riscuri inutile.

Știrile din Bulgaria

sunt răstălmăcite în tot felul în cercurile aliaților. S'a mers până la afirmația că Bulgaria dorește să iasă din războiu. Toate svonorile de acest fel au fost desmintite de cercurile dela Sofia.

Situația din Argentina

După cum se poate deduce din telegramele de presă, noua poziție a Argentinei a fost întâmpinată cu opoziție în unele straturi populare. Astfel, sub presiunea unor tineri ofițeri, mai mulți miniștri argentinieni au trebuit să demisioneze, iar o ultimă știre ne arată că însuși președintele republicii, generalul Ramirez, a trebuit să demisioneze, lăsând succesiunea lui Nicola Repetto. Telegrama nu precizează însă, dacă roul președinte este mai favorabil vederilor dela Washington, sau se menține pe același plan al dorinței de neutralitate, manifestată de predecesor.

Garanțiile Angliei pentru Polonia

nu vor mai fi reînnoite. Cel puțin așa crede un ziar englez, afirmând că garanțiile respective nu pot fi date sub aceeași formă din trecut, fiindcă situația s'a schimbat între timp.

Intre Jugoslavii

regaliști ai lui Mihailovici-Purici și cei „federaliști” ai lui Tito persistă grave divergențe. Astfel partizanii lui Mihailovici s'au întrunit în munții Sjenica în prezența unui ofițer observator britanic, atacând violent pe Tito. S'au trimis telegrame regelui Petru, d-lor Churchill și Roosevelt și... lui Stalin. În același timp generalul Simovici, autorul loviturii de stat din Martie 1941 dela Belgrad, vorbind prin postul de radio Londra, a îndemnat pe Jugoslavi să dea ascultare lui Tito. Simovici a atacat guvernul emigrant jugoslav din Cairo.

Generalul Eisenhower

a primit din partea lui Stalin ordinul „Suvarof” clasa I-a. Telegrama nu ne spune și motivele pentru care s'a acordat generalului american deosebita distincție a guvernului sovietic.

Ziarul turc «Tuerkische Post»

care apare în limba germană la Istambul a fost suspendat pentru că a publicat o caricatură a Regelui Angliei și una a lui Victor Emanuel.

de **Mardare Mateescu**

Situația pe fronturi

Pe frontul din răsărit

este anunțată o importantă manevră defensivă germană prin despresurarea diviziilor din sectorul de sud. Succesul german are la activ înfrângerea unor importante forțe sovietice, între care se numără 728 care de luptă, peste 800 piese de artilerie, 48 avioane doborâte, precum și câteva mii de prizonieri.

În regiunea Krivoirog presiunea inamicului se menține tot atât de puternică, în regiunile dela Sud-Vest și Nord Est de oraș. Bolșevicilor le-a reușit unele pătrunderi locale, care au fost însă eliminate în cea mai mare parte prin contra-atacuri, sau au fost zăvorâte. Luptele continuă cu furie chiar și în timpul nopții. O formație de vânători germani, trecând la contra-atac, a reușit o înaintare de peste 20 km.

La Vest de *Cercasi* și Est de *Sakov* sovieticii au continuat violentele lor atacuri prin punerea în acțiune a unor unități de tancuri. Aceste atacuri s'au terminat cu însemnate pierderi pentru inamic.

În regiunea dela Sud-Vest de *Sepetovka* este menționată recucerirea unei localități de către trupele de grenadieri germani. Pierderile sovietice sunt mari și cu deosebire constau în arme automate.

În sectorul *Bobruisk*, în regiunea dintre *Pripet* și *Berezina*, forțele rusești recompletează cu pornit la noi atacuri. Au fost folosite 8 divizii de infanterie și puternice avioane de bătaie. Trupele germane au rezistat însă uraganului de foc deslănțuit de inamic, immobilizând majoritatea atacurilor.

Pe frontul din Italia.....

sunt menționate operațiuni serioase în jurul capului de pod *Nettuno* și în sectorul localității *Anzio*. Contra-atacul german a fost bazat pe o foarte puternică pregătire de artilerie, precum și pe o puternică pregătire prin atacuri aeriene. Presiunea Germanilor este tot mai crescândă, așa că Americanii au trebuit să cedeze teren. Artileria aliaților este redusă ca număr și se bazează pe tunurile vaselor de patrulare. Fortărețe sburătoare au atacat liniile germane și căile de comunicație.

În orașul *Cassino* luptele se dau pe străzi și Germanii au fortificat aproape fiecare casă în parte, apărând terenul cu energie.

Despre invazie se vorbește

din nou

dar nimeni nu poate spune când și unde se va produce acest mult discutat eveniment militar. Pe câtă vreme Anglo-americanilor li se prevede din plin riscul unor asemenea operațiuni Germanii ne informează asupra armelor formidabile care apără Europa și meterezele create pentru împiedecarea pătrunderii aliate.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual **Lei 400**
Autorități și Societați **Lei 800**
Membrii „Astrii” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord **Lei 200**